

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА**

МАТЕРІАЛИ

VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15 – 16 жовтня 2020 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції 15-16 жовтня 2020 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2020. – 280 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - д.е.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., доц., Каламан О.Б. – к.е.н., доц., Мельник Ю.М. – д.е.н., доц.

2. Тарасенко О.І., Любенко Н.М. Фінанси підприємств: підручник [Електронний ресурс]. URL: https://pidru4niki.com/84830/finansi/oborotni_aktivi_pidpriyemstv#72 (дата звернення: 25.09.2020).
3. 29. Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю. Фінансовий аналіз: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2005. 592 с.
4. 30. Бубняк І.М. Фінансовий менеджмент [Електронний ресурс]. URL: https://lubbook.org/book_359_glava_51_51._Sutn%D1%96stta_klasif%D1%96ka%D1%81%EF%BF%BD.html (дата звернення: 25.09.2020).
7. 31. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств : навч. посібник / Н. Б. Ярошевич. К. : Знання, 2012. 341 с.
8. 32. Бланк І.А. Управління використанням капіталу: навч. посібник. К. : Ніка-Центр : Ельга, 2000. 651 с.
9. 33. Канцедал Н.Ю., Клімович І.М., Ганін В.І. Окремі питання управління оборотними активами підприємства // Економіка та держава, № 11/2019. С.103-107.
10. 34. Бутинець Т.А. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Житомир: Житомирський держ. технол. університет, 2014.
11. 35. Носов П.Л., Купалова Г.І. Сучасна класифікація оборотних активів // Економіка і держава. № 7. 2014. С. 43-46.
12. 36. Савченко А.М., Матвіюк А.В. Оборотні активи виробничого підприємства в сучасних умовах: обліково-аналітичний аспект // Східна Європа: Економіка, бізнес та управління. Випуск 6 (23). 2019. С. 698-705.
13. 37. Донін Є.О. Особливості сучасних підходів щодо специфіки класифікації оборотних активів підприємства // Економіка і організація управління. № 1 (29). 2018. С.75-84.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ – НЕВІДКЛАДНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ

**САВЕНКО І.І., доктор економічних наук, професор
Одеська національна академія харчових технологій**

Вступ. Перехід світової економіки до постіндустріальної ери ставить перед світовою спільнотою завдання модернізації суспільства та інструментів забезпечення його функціонування, в тому числі і вищої освіти.

У Всесвітній декларації про вищу освіту для ХХІ століття: підходи, та практичні заходи від 9 жовтня 1998 року відмічається: «...перед вищою освітою постають грандіозні задачі, що вимагають радикальних змін і оновлення її самої, піддівати яким ще ніколи не доводилось» [1].

Обговорення на міжнародному економічному форумі в Давосі у 2016 році привело до осмислення важливого фактору: більше не можна користуватися обмеженою і закостенілою системою класичної освіти. Вона виробляє навички

достатньо довго, і лівова доля отриманих учнями і студентами знань не придатяться їм в майбутньому.

Результати дослідження. Англійський соціолог З. Бауман наступним чином описує зміни трудових відносин в постіндустріальній економіці. «Навчання довжиною в життя» – Участь індивіда в професійному і загальноосвітньому навчанні стосується нині всього життя, що означає частішання циклів переходу від роботи до навчання і назад. Раніше такий перехід часто здійснювався лише один раз – після навчання в трудове життя.

Фахівці, які зможуть підвищувати свій професіоналізм, навчатися творчо і швидко вирішувати комплексні задачі, остануться біля керма і завдячуючи новим технологіям стануть більш цінним персоналом.

Для того щоб «не випасти» із технологічного процесу і не залишитися на задвірках соціальних благ, необхідно постійно, все життя, розвиватися і вчитися. Уже сьогодні це самий затребуваний навик для людини.

Рекомендації ЮНЕСКО відносно нової концепції освіти направлені перш за все на те, що створює кожній людині умови для формування та розвитку власного творчого потенціалу, вирішуючи такі важливі завдання, як «навчити пізнавати», «навчити діяти», «навчити жити в суспільстві» та просто – «навчити жити» [2].

Чи готові ви бути успішними в епоху Четвертої промислової революції? Всесвітній економічний форум (The World Economic Forum) опублікував свою доповідь The Future of Jobs, в якій визначив ТОП-10 компетенцій, що будуть найбільше цінуватися серед роботодавців у 2020 році

На першому місці, за рівнем затребуваності виступає компетенція *вміння вирішувати складні завдання* (Complex Problem Solving). Потреба у людях, що володіють таким навиком, у 2020 році зростає на 52%.

Друга за значимістю компетенція – *критичне мислення*. Через велику кількість й легкодоступність інформації зростає необхідність навичок її відбору, правильного переосмислення.

Креативність на третьому місці. У зв'язку з тим, що ми все більше покладаємося на машини при прийнятті стратегічних рішень, на базі великих обсягів даних, лідерство людини є беззаперечним – у машини відсутня творча спроможність.

Четверта найбільш затребувана компетенція — *управління людьми*. Це станеться за рахунок зростання значущості трьох попередніх компетенцій, а також зростаючих вимог до технічної та комп'ютерної грамотності.

П'ята компетенція – *навички координації, взаємодії*.

Шосте місце посів *емоційний інтелект*. Сьогодні багато великих компаній інвестують в розвиток емпатії у своїх співробітників.

Сьома компетенція – *судження і прийняття рішень*. Важливим буде не тільки якість, але і швидкість прийняття рішень.

Восьма компетенція – *клієнтоорієнтованість* (Service orientation). У цій компетенції без розвитку емоційного інтелекту буде вкрай складно, на думку експертів, це дуже взаємопов'язані

Дев'ята компетенція – *уміння вести перемовини*.

Звершує десятку *когнітивна гнучкість*. В умовах відкритого, великого й дуже поліваріантного світу ця здатність буде дійсно важлива. Володіючи нею, ми зможемо застосувати свою креативність і вирішувати складні завдання [3].

Дослідимо на прикладі, яким чином реалізуються дослідження Давоського економічного форуму в стандартах вищої освіти України.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 року за № 959 затверджено стандарт вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти [4].

Стандартом регламентується наступний перелік компетентностей випускника: інтегральна компетентність, загальні компетентності (ЗК1-ЗК7), спеціальні (фахові, предметні) компетентності СК1-СК14).

Інтегральна компетентність стандарту фактично дублює першу компетенцію Давоського економічного форуму: *вміння вирішувати складні завдання*. Стандарт передбачає поширення даної компетенції окрім сфери менеджменту і на навчальний процес, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог. Розширення забезпечує одну із основних задач закладів вищої освіти: проведення наукових досліджень, наряду із задачами розповсюдження освіти та підготовкою кадрів.

Загальні та спеціальні компетенції стандарту не співпадають (не співзвучні) із дослідженнями Міжнародного економічного форуму.

Так, згідно досліджень самий затребуваний сьогодні навик для людини: все життя розвиватися і вчитися. У стандарті дійсна компетентність займає третю строчку в переліку спеціальних компетентностей.

Компетентність креативність, якій в дослідженням віддано третє місце в стандарті в загальних компетентностях займає шосту позицію (ЗК6).

Аналіз V розділу стандарту: Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання, вміщує ряд дискусійних положень. Так пункт 6: «Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність». Подібні навички змоделювати неможливо у відриві від реальної ситуації, набуваються впродовж певного часу в умовах практичної діяльності на посаді менеджера. Пункт 13: «Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу)». Отримати теоретичні навички з планування видів забезпечення в умовах навчального процесу реально, практичне здійснення названих видів здобуваються в практичній діяльності та з причин: забезпечення супроводжується певними нормативними актами, які залежать від форм власності підприємств, запроваджених систем обліку та іншого.

Висновки

Введені в дію стандарти вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» розроблені на базі рекомендацій ЮНЕСКО і передбачають модернізацію вищої освіти України з перспективою підготовки кадрів, для яких самим затребуваний навиком стане навчання впродовж життя. Слід відмітити, що в стандартах врахована тенденція розвитку національної науки та українського суспільства

Література

1. Сборник документов, касающихся международных аспектов высшего образования: (Законы, указы, постановления, конвенции декларации, соглашения, рекомендации, протоколы, заявления, докл., рук., другие материалы) / [Сост. Е.В. Шевченко] СПб., 2000. – 541 с.,
2. Делор Ж. та ін. Міжнародна комісія по освіті для ХХІ сторіччя.: Доповідь ЮНЕСКО: освіта прихований скарб // ВВМ. 1997. № 9. С. 22–23.
3. Доповідь Всесвітнього економічного форуму The Future of Jobs, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://reports.weforum.org/future-of-jobs-2016/>
4. Наказ МОН України від 10.07.2019 року за № 959. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ БОРОШНОМЕЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Відоменко І.О., к.е.н., доц., Гордієнко Л.Л., к.т.н., доц.
Одеська національна академія харчових технологій

Вступ. За даними спілки «Борошномели України» [1] обсяги виробництва пшеничного та житньо-пшеничного борошна в Україні продовжують скорочуватися. Так, в 2019 році українські борошномели виробили на 1,586 млн. тонн, тобто, майже на 3 % менше, ніж в 2018 році. В той же час обсяги виробництва хліба та хлібобулочних виробів нетривалого зберігання скоротилися на 10,7 %. Стрімке падіння попиту на борошно, яке є сировиною для хліба та хлібобулочних виробів нетривалого зберігання, та висока конкурентність ринку борошна ставлять перед підприємствами борошномельної промисловості задачу удосконалення процесу управління власною конкурентоспроможністю шляхом визначення основних проблем, які виникають в даному процесі в сучасних умовах. У зв'язку саме з цим стає актуальним проведене дослідження.

Матеріали і методи. Дослідженню проблем «управління конкурентоспроможністю підприємства» приділяється значна увага науковців, про що свідчать роботи зарубіжних і вітчизняних дослідників, таких як: М. Портер, Р. Фатхудинов, І. Посохов, Т. Омеляненко, Д. Барабась, А. Вакуленко, Л. Бабаченко, Х. Ковшун, Ю. Портна, О. Кузьмін, Г. Скударь, Р. Мансуров, та ін. [2-5]. У роботах цих авторів розглядаються теоретичні основи управління конкурентоспроможністю підприємства. Незважаючи на всебічні дослідження проблем управління конкурентоспроможністю підприємства, майже відсутні науково-практичні розробки з питань управління конкурентоспроможністю борошномельних підприємств, що обумовлює мету даного дослідження –

34	КОМУНІКАТИВНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В КОМАНДНІЙ РОБОТІ Черкаський А.В., к.і.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	92
35	AUTOMOTIVE INDUSTRY IS A PRIORITY DIRECTION OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF UKRAINE'S ECONOMY Коліщук О.В., аспірант, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси	95
36	ВПРОВАДЖЕННЯ РЕІНЖИНІРИНГУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ Самофатова В.А., д.е.н, професор, Бачурський О.І., магістрант, ОНАХТ, Одеса	98
37	ІНКЛЮЗИВНА ТРАНСФОРМАЦІЯ АГРОПРОМИСЛОВИХ КОРПОРАЦІЙ УКРАЇНИ Дідух С.М., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	102
38	СВІТОВА ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА ПЕРЕД ГЛОБАЛЬНИМ ВИКЛИКОМ 2020 РОКУ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ Павлов О.І., д.е.н., професор, ОНАХТ, м. Одеса	104
39	АНАЛІЗ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА Яблонська Н.В., к.е.н., доцент, магістрант Лисенко В.А., ОНАХТ, м. Одеса	109
40	РОЗВИТОК МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНИ Мініна В.О., аспірантка, ОНАХТ, м. Одеса	112
41	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ Крупіна С.В., к.е.н., доцент, магістрант Кравчик Т.Ю., ОНАХТ, м. Одеса	115
42	ОЛІЙНО-ЖИРОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ Петкова Д.Ф., аспірантка, ОНАХТ, м. Одеса	118
43	ПОТОЧНИЙ СТАН РИНКУ МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ Петков О.І., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса	120
44	СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ АПК УКРАЇНИ Федорова Т.С., аспірантка, ОНАХТ, м. Одеса	122
45	ПРОПОЗИЦІЇ СЬОГОДЕННЯ В УПРАВЛІННІ Й РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ Татарик Е. П., асистент, ОНАХТ, м. Одеса	126
46	СХЕМИ ПЕРЕДПРОЄКТОВОГО МОДЕЛЮВАННЯ В ІНВЕСТИЦІЙНОМУ ПРОЄКТУВАННІ Фрум О.Л., к.е.н., ОНАХТ, м. Одеса	131
47	АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ КАТЕГОРІЇ «ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА» Купріна Н.М., к.е.н., доцент, каф. ОтаА; Величко О.М., студентка, ОНАХТ, Одеса	133
48	КАСТОМІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ В ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВІСТІ Баранюк Х.О., асистент, ОНАХТ, м. Одеса	137
49	МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ РІВНЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ Кулаковська Т.А., к.е.н., доцент, каф. ЕП, ОНАХТ, м. Одеса	140
50	ОБОРОТНІ АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА: СУЧАСНІ АСПЕКТИ КЛАСИФІКАЦІЇ Купріна Н.М., к.е.н., доцент, Васьковська К.О., к.е.н., Величко О.М., студентка ОНАХТ, м. Одеса	143
51	МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ – НЕВІДКЛАДНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ САВЕНКО І.І., д.е.н., професор, ОНАХТ, м. Одеса	146